

VNIVERSITAT
ID VALÈNCIA

**Servei de Biblioteques
i Documentació**

S
E
T
I
C

Com realitzar i
interpretar
cites i
referències
bibliogràfiques

COM REALITZAR CITES I REFERÈNCIAS BIBLIOGRÀFIQUES

Per què hem de citar?

Quan realitzem un treball acadèmic o d'investigació ens documentem sobre el tema a tractar consultant diverses fonts d'informació. Sempre ha de quedar clar, mitjançant la cita de la font consultada, de quins autors hem extret les idees que incloem en el nostre text.

Es imprescindible identificar els documents utilitzats en la redacció del treball, no solament per cortesia o per evitar que reconeguen el nostre plagi, sinó perquè les cites demostren coneixements sobre la matèria que tractem, donen credibilitat als arguments exposats i aporten al nostre treball més rigor científic.

Recorda que pots incórrer en plagi si no especifiques l'origen de textos, idees o treballs d'altres persones

Cites i referències bibliogràfiques

La identificació dels documents consultats en la producció científica es realitza mitjançant 2 recursos:

A. Cites: són una forma de referència breu que inserim entre parèntesi en el text, o com a nota a peu de pàgina, i identifica la font de la qual hem extret la informació.

(Velayos, 2007)

B. Referències bibliogràfiques: descripcions més extenses, ordenades alfabèticament a l'acabament del text. Inclou elements fonamentals per a identificar exactament el document citat: autor, títol, data, editorial,...

VELAYOS, J.L. *Anatomía de la cabeza: para odontólogos*. Buenos aires: Médica Panamericana, 2007. 320 p. ISBN 978-84-9835-068-5.

D'aquesta manera , inserirem cites en el nostre text cada vegada que exposem idees d'altres autors, per a al·ludir de manera concisa a les fonts utilitzades. Cada cita ens remetrà a una referència bibliogràfica en què descriurem extensament aquest document. La bibliografia sistemàtica i estructurada ha de aparèixer a l'acabament del treball.

Com citem

En la redacció de les cites utilitzarem el sistema autor-data seguint aquest model: Cognoms, any de publicació, pàgines (quan siga necessari). Amb aquest mètode les cites es redacten dins del text, sense notes a peu de pàgina, fet que facilita la lectura.

1. Cites no literals o parafrasejades

Són aquelles en què exposem les idees d'un autor sense incloure frases literals, amb les nostres paraules. Indicarem la procedència de la informació incloent-la en el text, entre parèntesi, el cognom de l'autor i l'any de publicació, separats amb una coma.

- Un estudi recent (Guerrero, 2009) avala aquestes conclusions...
- Aquesta hipòtesi perd el seu fonament quan en altra obra posterior (Johnson, Clark y Graham, 1998) es posa de manifest...

En cas que el nom de l'autor s'incloga en el nostre text, solament s'indicarà l'any entre parèntesi.

- Com afirmen Sánchez i Alonso (2003) no és plausible determinar...

2. Cites textuals

Si citem textualment un document, el fragment que copiem ha d'anar entre cometes i/o en cursiva. A continuació, entre parèntesi, anotarem el cognom de l'autor, l'any i la pàgina en que apareix el text.

- Això és d'aquesta manera "Pel caràcter agressiu de les tècniques utilitzades en els materials durant els anys cinquanta" (García, 1999, 106).

Si el nom de l'autor citat s'integra en el nostre escrit, seguidament, entre parèntesi, indicarem l'any de publicació i la pàgina de què se extrau el fragment.

- D'altra banda, Corominas (2004, 236) addueix que "els fonaments de les citades doctrines mai integraran..."

Quan la cita és més extensa, es copia en un paràgraf apart, amb caràcters més petits i tabular el text en els marges dret i esquer.

Cada cita apuntarà a una referència en la bibliografia final.

Elaboració de referències bibliogràfiques.

Existeix una gran diversitat de criteris, normes i estils per a citar i elaborar referències bibliogràfiques: Harvard, Vancouver, APA,... que s'adopten generalment en funció de les disciplines o àrees científiques en què es desenvolupen el treball.

En aquesta guia s'han seguit les recomanacions de la norma ISO 690:1987 i la seua equivalent UNE 50-104-94, per als documents impresos i de la norma ISO 690-2 per als documents electrònics.

És fonamental seguir el sistema de citacions prescrit (per un professor, normes de citacions de les publicacions, etc.) sempre que n'hi haja o adoptar una norma general com la ISO 690. En tots els casos, el més important és que el conjunt de la bibliografia siga homogeni i clar.

Documents impresos

Pautes generals

1. Les dades de la referència s'extrauen del document citat, és a dir, el document font.
2. Els noms dels autors poden reduir-se a les seues inicials.
3. Quan existeixen diversos autors es separen per punt i coma i un espai; si són més de tres, se indica el primer adient la abreviatura [et al.]
4. Si l'obra és anònima, el primer element de la referència serà el seu títol.
5. Quan l'autor és una entitat, se'n transcriu el nombre com apareix en la font, seguit de la secció, si existeix, i separen per punt i coma.
6. Després dels cognoms i el nom dels editors, coordinadors, etc., s'afegirà la abreviatura corresponent a la funció que realitzen: (ed.), (coord.), (dir.).
7. Els subtítols se poden incloure després del títol separat per dos punts i un espai (:)
8. L'edició constarà com es troba en l'obra, sempre que siga una edició diferent de la primera.
9. El lloc de la publicació es cita en la mateixa llengua original.

Els elements assenyalats amb l'asterisc (*) són opcionals.

◆ Monografies

COGNOM(S), Nom. *Títol del llibre en cursiva*. Responsabilitat subordinada (coordinador; prologuista; il·lustrador; etc.)*. Núm. de edició. Lloc de publicació: editorial, any. Núm de pàgines*. Sèrie*. Notes*. ISBN.

- PRITCHARD, P. *Manual de atención primaria de salud*. Recio Arias, P. (prol.) Madrid: Díaz de Santos, 1986. 238 p. ISBN 84-862-5125-7

◆ Parts de monografia

COGNOM(S), Nom de l'autor de la part. Títol de la part o capítol. En: Responsabilitat de l'obra completa. *Títol de l'obra*. Edició. Lloc de publicació: editorial, any, pàgines inicials i finals de la part.

- VÍLCHEZ PARDO, J. Tratamiento y ubicación de la colección. En: ORERA ORERA, L. (ed.) *Manual de biblioteconomía*. Madrid: Síntesis, 1998, p. 113-136.

◆ Publicacions seriades

Títol de la publicació. Responsabilitat principal. Edició. Identificació del fascicle (dates i/o números). Lloc de publicació: editor, data del primer volum-data del últim volum. Sèrie*. Notes*. ISSN

- *Australian journal of physiotherapy*. Australian Physiotherapy Association. Melbourne: Australian Physiotherapy Association, 1954-2009. ISSN 0004- 9514.

◆ Artículos de publicacions seriades

COGNOM(S), Nom. Títol de l'article. Responsabilitat subordinada*. *Títol de la revista*. Edició. Localizació en el documento font: any, número, pàgines.

- AMAT, C.B. y BLASCO, L.C. Factores condicionantes de las operaciones en medios de comunicación. *Revista Española de Documentación Científica*, 1996, vol. 19, nº 2, p. 188-201.

◆ Congresos

Se citen com una monografia.

- VALERO GARCÉS, C. y CRUZ CABANILLAS, I. de la. (eds.) *Traducción y nuevas tecnologías. Herramientas auxiliares del traductor: Encuentros en torno a la traducción*. Alcalá de Henares: Universidad de Alcalá de Henares, 2001. 398 p. ISBN 84-8138-415-1.

◆ Ponències de congressos

Se citen com a part d'una monografia.

- GARCÍA TESTAL, C y BARRUECO CRUZ, J.M. El reto de los metabuscadores. En: *E-información: integración y rentabilidad en un entorno digital. 10ª Jornadas Españolas de Documentación*. Madrid: FESABID, 2007, p. 141-146.

◆ Tesi

◆ Tesi

COGNOM(S), Nom. *Títol de la tesi*. Direcció. Classe de tesi. Institució acadèmica en què es presenta, lloc, any.

- BELDA GARCÍA, A. M. *Técnicas de interpolación WENO y su aplicación al procesamiento de imágenes*. Director: Francesc Arándiga Llaudes. Tesis doctoral. Universitat de València, Facultat de Matemàtiques, 2010.

En cas que la tesi es trobe publicada la referència seguirà el model de les monografies, mantenint la institució en què s'ha presentat.

Legislació

País. Títol. *Publicació*, data de publicació, número, pàgines.

- España. Ley Orgánica 3/2007, de 22 de marzo, para la igualdad efectiva de mujeres y hombres. *Boletín Oficial del Estado*, 23 de marzo de 2007, nº. 71, p. 12611-12645.

Documents electrònics

Els documents electrònics que no es trobe en línia reben el mateix tractament que els documents impresos, i s'ha de especificar el tipus de suport.

Pautes específiques

1. Les dades de la referència s'extrauen del document electrònic.
2. És imprescindible indicar la data de consulta dels documents en línia ja que són susceptibles a ser modificades.
3. En els documents electrònics en línia d'Internet es posarà sempre la seua direcció electrònica, del tipus <<http://www>>
4. No és obligatori citar el lloc i el editorial en els documents en línia, solament s'indicarà quan destaquen clarament en el document.

Els elements assenyalats amb un (*) són opcionals. Els assenyalats -amb (***) són obligatoris en els documents en línia.

◆ Textos electrònics, bases de dades i programes informàtics

Responsable principal. *Títol* [tipus de suport]. Responsables secundaris*. Edició. Lloc de publicació: editor, data de publicació, data de actualització o revisió. [Data de consulta]**. Descripció física*. (Col·lecció)*. Notes*. Disponibilitat i y accés**. Número normalitzat*

- LATARJET, M. y RUIZ LIARD, A. *Anatomía humana* [cd-rom]. 4^a ed. Buenos Aires (etc.): Médica Panamericana, 2005. 1 cd-rom. ISBN 978-84-7903-719-2
- Universitat de València. *Trobes* [en línia]: *catàleg de la biblioteca*. València: Servei de Biblioteques i Documentació. [Consulta: 28 mayo 2010]. <<http://trobes.uv.es>>

◆ Contribucions en textos electrònics, bases de dades i programes informàtics

Responsable principal (de la contribució). Títol. En: Responsabilitat de l'obra completa. *Títol* [tipus de suport]. Edició. Lloc de publicació: editor, data de publicació, data d'actualització/revisió [data de consulta]**. Numeració i/o localització de la contribució dins del document font. Notes*. Disponibilitat i accés**. Número normalitzat*

- BARNHART, L. Access Control Records: Prospects and Challenges. En: *Authority Control in the 21st Century: an invitational conference: March 31 - April 1, 1996* [en línia]. Dublin, Ohio: OCLC, 1996. [Consulta: 28 mayo 2010]. <<http://worldcat.org/arcviewer/1/OCC/2003/06/20/0000003520/viewer/file81.html>>

◆ Publicacions seriades electròniques completes

Títol [tipus de suport]. Edició. Designació dels números (dates i/o núm.)*. Lloc de publicació: editor, data de publicació. [Data de consulta]**. Descripció física*. Notes*. Disponibilitat i accés**. Número normalitzat*

◆ Articles i altres contribucions en publicacions seriadetes electròniques

Títol [tipus de suport]. Edició. Designació dels números (data i/o núm.)*. Lloc de publicació: editor, data de publicació. [Data de consulta]**. Descripció física*. Notes*. Disponibilitat i accés**. Número normalitzat*

- GARCÍA PORTILLA, M.P. Depresión y perimenopausia: una revisión. *Actas españolas de psiquiatría* [en línia], 2009, vol. 39, nº 4, p. 213-221. [Consulta: 30 mayo 2010] <<http://www.arsxxi.com/Revistas/framesart.php?MTg=&MTIwNDM=&QVJU&U1A=&&MTg=&MTE2Nw==&MA==&MA==>>

El més important per a elaborar una bibliografia és la coherència i homogeneïtat de les referències.

Com ordenar les referències

El llistat de referències bibliogràfiques ha d'aparèixer a l'acabament del nostre treball. S'ordena mitjançant uns determinats criteris.

Pautes per a ordenar les referències

1. S'ordenaran alfabèticament des del primer element de la referència (autor o títol) i, si es troba repetit, per l'ordre cronològic.
2. Si diverses referències comencen per un mateix autor, primerament anotarem les obres escrites per aquest autor en solitari i després on es troba amb dos, tres o més autors.
3. Les obres d'un autor (o grup de autors) amb el mateix any de publicació s'ordenen pel títol i s'afegeix a la data una lletra per indicar l'ordre: 2002a, 2002b, 2002c,...

Gestors bibliogràfics

Els gestors de referències bibliogràfiques són aplicacions informàtiques que ens permetran administrar nostra base de dades de referències obtingudes a partir de diverses fonts: bases de dades en línia (Medline, LISA,...), catàlegs, pàgines web, eines com a Google Acadèmic, Ilistats propis, etc.

Amb aquest programari especialitzat podem crear bibliografia, introduir referències de manera automàtica dins del nostre text, elaborar Ilistats bibliogràfics en qualsevol estil de citació desitjat o realitzar cerques.

Ens ofereixen una gran quantitat d'avantatges, ja que agilitzen la realització del nostre treball, ens asseguren unes referències bibliogràfiques de qualitat i ens ajuden a organitzar la informació de manera eficaç i efectiva.

Els gestors bibliogràfics més coneguts són:

- *Procite*
- *Endnote*
- *Reference Manager*
- *Refworks*
- *Zotero*

El *Servei de Biblioteques i Documentació* posa al nostre abast *Refworks*, un dels principals gestors, compatibles amb més de mil estils diferents de citacions.

RefWorks Acceso para Usuarios para Universitat de València

RefWorks es una herramienta contratada por nuestra institución para ayudar a cada profesor, estudiante e investigador a crear una base de datos bibliográfica personal accesible via Web para:

- **Importar y organizar todas** sus referencias - sean ellas de bases de datos, libros, páginas web u otras fuentes (incluyendo otros softwares)
- **Compartir** la información de las carpetas que quiera y **colaborar** con sus colegas - gracias al módulo RefShare y la habilidad de crear cuentas múltiples
- **Ahorrar tiempo** al escribir artículos, trabajos o una tesis pues Write-N-Cite les da el formato bibliográfico correcto (APA, MLA, Vancouver, y 900+ más) automáticamente.

Para crear su cuenta pinche en "regístrate" a la izquierda. Si tiene dudas de cómo importar referencias de alguna base de datos u otro gestor, contacte su biblioteca o consulte aquí.

Si es su primera vez usando **RefWorks**, recomendamos que imprima la guía de uso y que revise el tutorial o puede escribir a support@refworks.com y/o su biblioteca.

Bibliografía

- ESTIVILL, A. y URBANO, C. Cómo citar recursos electrónicos. *Information World*, edición en español, 1997, vol. 6, nº 9, p. 16-26.
- RODRÍGUEZ CASTILLA, L. ¿Le resulta difícil hacer la bibliografía?: Los gestores de referencias bibliográficas pueden ayudar-lo. *Acimed* [en línea]. 2009, vol. 19, nº 2. [Consulta: 23 mayo 2010] <http://scielo.sld.cu/scielo.php?pid=S1024-94352009000200003&script=sci_arttext>
- TRIGO ARANDA, V. *Escribir y presentar trabajos en clase*. Madrid: Pearson Educación, 2002. ISBN 84-205-3526-5.
- Universidad de Cantabria. *Citar* [en línea]: *tutorial de citas y referencias*. Santander: Biblioteca de la Universidad de Cantabria. [Consulta: 20 mayo 2010] <<http://www.buc.unican.es/Servicios/formacion/CITAR/PAGO.htm>>
- Universidad de Sevilla. *Elaboración de referencias bibliográficas* [en línea]: *documentos electrónicos*. Sevilla: Biblioteca de la Universidad de Sevilla [Consulta: 20 mayo 2010] <http://bib.us.es/aprendizaje_investigacion/publicar_citar/como_elaborar/referencias_bibliograficas-ides-idweb.html#electronicos>
- Universidad de Sevilla. *Elaboración de referencias bibliográficas* [en línea]: *documentos impresos*. Sevilla: Biblioteca de la Universidad de Sevilla [Consulta: 20 mayo 2010] <http://bib.us.es/aprendizaje_investigacion/publicar_citar/como_elaborar/referencias_bibliograficas-ides-idweb.html#impresos>